

ijeren bek gekomen, stak de monnik een sleutel in het slot en liet zijn vriend binnen, dien hij verder door een lange gang naar een kamer geleide.

„Zie zoo“, sprak Lupetino, „hier zitten we rustig en vrij. En al werden we ook beluisterd, we zijn onder vrienden.“

„Is noodig dat we den lezer eerst eens vertellen wie de beide mannen waren, die we bijeen zien.“

De een, die het monnikskleed droeg, was de Provinciaal Baldo Lupetino, een zeer geleerd en zeer vroom man. Hij had veel en met grooten ijver in de godgeleerdheid gestudeerd en door zijn Christelijk leven en den ernst dien hij betoonde, en die niet bij alle geestelijken in de Roomsche kerk werd gevonden, zich groot vertrouwen verworven. Vandaar dan ook dat hij bij het intreden van den mannelijken leeftijd reeds de waardigheid van Overste der Minderbroeders bekleedde en wel in de provincie Istria, die ge op de kaart vlak ten noorden der Adriatische Zee vindt, die daar een schier-eiland vormt. Ook was hij de schrijver van verschillende geleerde boeken, die mede oorsaak waren dat men hem terecht een hooggeleerd man der orde noemde.

Voor al het prediken was Lupetino ervaren. De orde der Minderbroeders had onder meer tot taak het land door te gaan om overal te prediken. Zoo kwam het, dat ook de Overste telkens reizen maakte. Nu eens predikte hij in het Italiaansch, dan weder in de Slavonische taal, al naar dat zijn hoorders verstaan konden. Nooit echter sprak hij voor stoelen en banken. De monniken die onder hem stonden, door zijn voorbeeld aangevuurd, deden even als hun Provinciaal.

Wat hij predikte zullen we spoedig zien. De man, die thans tegenover hem zat, en, gelijk ik zei, Schwartz heette, was een Zuid-Duitscher en kwam uit de Provincie Padua. Hij was opgeleid voor den geleerden stand en als jongeling naar Italië gegaan, om, gelijk vele jongelui uit Duitschland deden, te Padua een poos te studeren. Dit was toen een stad in het gebied der republiek Venetië, en dreef levendigen handel met Duitschland. Evenzoo stonden de geleerden aan de Duitse en de Italiaanse hogescholen in druk verkeer met elkaar. Er waren dan ook in Padua veel Duitschers, en toen Schwartz er kwam vond hij dadelijk landgenooten, andere wie hij, welkom was.

De meester heeft den sleutel.

Een heer bezocht eens een fabriek. Men bracht hem in de machine-kamer, waar een groot stoomwerktuig stond met tal van raden en stangen en riemen, die alle in beweging waren.

De bezoeker zag het een poos aan, terwijl de raden en riemen, die driefkrachten gonsden, en trachtte uit te vinden hoe eigenlijk de machine wel werkte. Doch dat lukte niet. Eindelijk viel zijn oog op een afsluiting, een soort van kastje, dat in 't midden van het werktuig was aangebracht.

„Mag ik daar ook eens in zien?“ vroeg hij den man die hem rondleidde: „ik vermoed dat ik dan eerst recht zal begrijpen hoe de machine werkt.“

„Dat zal waar wezen mijnheer, maar 't spijt me: ik kan u niet helpen. Dat kastje zit dicht en de meester heeft den sleutel. Gij ziet niet meer dan hij wil.“

„Vriend!“ sprak de ander, „zoo gaat het niet alleen hier in de machinekamer. Ik geloof dat wij allen meer dan eens voor zulk een kastje staan. Gelukkig maar, als we mogen gelooven — dat de Meester den sleutel heeft. Wat bedoelde hij daarmee?“

CORRESPONDENTIE.

J. R. F. te All. Lesing der vorige nummers zal u doen zien dat antwoord op deze vraag onnoodig is.

HOOGENBIJK.

Ingezonden Stukken.

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie)

Batavia 21 Januari 1893.

Aan de Redactie van de Heral.

In de Heral van 25 Dec. 1892 No. 783, zoo even door mij ontvangen, wordt in betrekking tot de Christelijke Gereformeerde kerk te Batavia mededeeling gedaan, van een, in een niet met name aangeduid blad, uit de Java-Commissie overgenomen bericht, meldende de RECHTSERKENNING DEZER KERK.

Hierop laat de Redactie van de Heral volgen, een gedeelte van de rede door het lid der z. Kamer, den Heer Donner, gehouden bij behandeling van de koloniale begroefing van dit jaar en op deze zaak betrekking hebbende, terwijl zijzelf een paar opmerkingen aan een en ander vastknoopt.

Dankbetuigende, zoo aan den Heer Donner als aan de Redactie van de Heral voor beider optreden in het belang der kerk v. n., gevoel ik mij gedrongen, ter voorkoming of wegneming van mogelijk misverstand, het volgende onder de aandacht van de Heral-lezers te brengen:

De Heer Donner v. n. deed het in zijne door de Heral aangehaalde rede voorkomen, als zou de Directeur van Justitie, aan den kerkeraad hier, hebben te kennen gegeven: „Dat wilde men hierop“ (op het verzoek om erkenning als rechtspersoon naar het koninklijk besluit van 28 Maart 1870 No. 2; Indisch Staatsblad No. 64) „een gunstige beschikking ontvangen, en dan in het verzoek werd opgenomen, dat deze kerk voor korter dan 30 jaren vóórdat opgelicht, eerst dan konden zij bij de een of de andere van 1870 rechtspersoonlijkheid verkrijgen.“

Voorwaarde van de Heer Donner nog hebben gezegd: „of de kerkeraad der gemeente aan dien verzoek zal de Minister noemt het een onbeduidende wijziging — WET DE SUK“ enz. Of de Heer Donner dat in 1870 gesproken heeft, kan ik niet beoordeelen, stond het niet in de Heral ik zou geneigd zijn het te betwijfelen; want als het 1870 staat, is in dien mond het eerste gedeelte zachtjes gesproken en begrijpelijk en het tweede gedeelte voor mij ten eenenmale een raadsel.

Wat het eerste gedeelte betreft, hoe zou ooit een Directeur van Justitie zoo iets te kennen hebben kunnen geven? Het bedoelde koninklijk besluit is daarvoor te duidelijk. Het zegt in Art. 1. al. 2 en 3: „Alle voor onbepaalde tijd of voor langer dan 30 jaren aangegane vereenigingen, welke als rechtspersonen willen optreden, behoeven een erkenning bij algemeene verordening. Dergelijke vereenigingen voor minder dan dertig jaren aangegaan kunnen worden erkend door den Gouverneur-Generaal, den Raad van Nederlandsch-Indië gehoord.“

Mij dunkt, dit is duidelijk. Wil eene vereeniging rechtspersoonlijkheid voor onbepaalde tijd, dan is daarvoor noodig een algemeene verordening; maar is zij tevreden met eene rechtserkenning, geldende voor 30 jaren, dan kan deze verleend worden door den Gouverneur-Generaal nadat Z.E. den Raad van Ned.-Indië heeft gehoord.

Tweeërlei uitlegging is hier niet mogelijk, en ook de geslepenste advocaterij zou er niet dat van kunnen maken, wat volgens de Heral de heer Donner heeft laten zeggen door den Directeur van Justitie. Dat het „in den Oost“ op elk gebied naar toegaat, is wereldbekend en een meer dan tien-jarig verblijf in het centrum daarvan, gaf er mij veel en velerlei van te zien. Maar, dat de evenaar van Themis schalen 361 ruw-willekeurige her- of der-waarts zou worden gedrongen, kan ik mij moeilijk voorstellen, en zou den Directeur van Justitie al te zeer in flagranti delicto brengen.

Welnu, de toenmalige Directeur v. n. kon dat niet te kennen geven en heeft dat ook niet gedaan. Bij missive dd. Bat. 17 Sept. '90 No. 6733, bericht Z.H.E.G. „aan Præsi en Scriba van den kerkeraad der Chr. Geref. te Batavia.“ het volgende: „In het bij uw rekest van 11 Juli 1890 overgelegd reglement komt geen bepaling voor omtrent den duur, waarvoor de christelijke Gereformeerde kerk te Batavia, ten behoeve van welke kerk door u rechtspersoonlijkheid is verzocht, is opgericht. Hieruit moet derhalve worden opgemaakt, dat genoemde kerk wordt opgericht voor onbepaalde tijd. In zoodanig geval moet volgens Art. 1. al. 2 van Staatsblad 1870 No. 64 de erkenning als rechtspersoon geschieden bij algemeene verordening.“

De Regering nu heeft in 1888 besloten „voortaan de bij Haar ingekomen verzoeken, strekkende tot erlanging van rechtspersoonlijkheid voor vereenigingen voor onbepaalde tijd of voor langer dan 30 jaren opgericht, te doen colligeren en slechts eens in het kwartaal om consideratie en advies aan den Raad van Nederlandsch-Indië te doen toekomen.“

„Een beschikking op zoodanige verzoeken kan derhalve geruimen tijd uitblijven. Is daarentegen eene vereeniging opgericht voor minder dan 30 jaren, dan kan hare erkenning geschieden bij besluit van den Gouverneur-Generaal (Art. 1. al. 3 van Staatsblad 1870, No. 64), en verzoeken om rechtspersoonlijkheid ten behoeve van dergelijke vereenigingen kunnen derhalve dadelijk in behandeling worden genomen.“

„Mocht mitsdien prijs worden gesteld op eene spoedige behandeling van een verzoek om rechtspersoonlijkheid ten behoeve der Christelijke Gereformeerde kerk te Batavia, dan zoude het de voorkeur verdienen alom te bepalen, dat die kerk wordt opgericht voor een tijdvak, korter dan 30 jaren, welke termijn eventueel altijd voor verlenging vatbaar is.“

„Mochten hiertegen uwerzijds geen bezwaren bestaan, dan geef ik u beleefd in overweging het reglement in dien geest aan te vullen, welke aanvulling alsdan zal kunnen geschieden op het hierbijgaande exemplaar van dat reglement, mits de bijvoeging wordt gewaarmerkt door uwe handteekeningen.“

„Voor eene spoedige beantwoording dezer en voor de terugzending bij een antwoord van bijgaand reglement, houd ik mij ten slotte beleefd aanbevelen.“

De Directeur van Justitie, (w. g.)

Dit nu is iets heel anders dan het, door den Heer Donner, den Directeur in den mond gelegde. Wel ligt er iets in, dat veel van een „strik“ heeft en een „soet lintje“, maar pertinente weigering om rechtserkenning te verleenen, indien deze voor onbepaalde tijd werd gevraagd, komt er niet in voor en kan er niet in voorkomen, als liggende buiten de competentie van dien Hooft-ambtenaar. Zulk eene weigering kan alleen van den Gouverneur-Generaal uitgaan en het besluit daartoe, moet met „redenen omkleed“ zijn. (Art. 3 al. 2.)

Geen wonder, dat ik — stond het niet in de Heral — geneigd zou zijn, te betwijfelen of de Heer Donner wel waarlijk 361 gesproken heeft. Behalven toch, dat verondersteld mag worden, dat Z.H.E.G. eerst het Koninklijk besluit v. n. heeft geraadpleegd, vindt mijne neiging hierin hare verklaring, dat hem in kwaliteits van zending-director der (Chr.) Geref. kerk, bij schrijven mijnerzijds, dd. 1 Juni 1891, onder bijlage 1, letterlijk afschrift dezer Directeurs missive werd toegezonden, zoodat Z.H.E.G. op de hoogte kon zijn.

In dit zelfde schrijven mijnerzijds, zeide ik op blz. 6, in betrekking tot des Directeurs missive: „De daarin gegeven wenk om rechtserkenning te vragen voor 30 jaar meenden wij niet te mogen opvolgen. Onze kerk zou dan nog meer het karakter van een „vereniging“ krijgen. Den 10en September d.v. antwoorde de kerkeraad dan ook, dat de rechtspersoonlijkheid ten behoeve van de Christelijke Geref. kerk werd verlangd voor onbepaalde tijd.“

Dat nu de Heer Donner, in het bezit van deze gegevens in de Kamer zou hebben gezegd: „Of de kerkeraad der gemeente aan dien eisch voldaan heeft... weet ik niet, ik zou het niet wenschen“ enz., dat is mij ten eenen male een raadsel.

Zoo duidelijk mogelijk bleek uit mijn schrijven, dat de kerkeraad den Directeur niet is gevolgd, maar bleef persevereeren op haar verzoek om rechtserkenning voor onbepaalde tijd.

Bij besluit van den Gouverneur-Generaal dd. 25 October 1892 No. 22 werd dit verzoek ingewilligd. — Kreeg de kerk niet wat zij vroeger meermalen had gevraagd en haar toekomst, erkenning als kerk, enkel op de kerkerode van Dordrecht, zij heeft dit, als eene blijvende aanklacht tegen het heersched regieme, uitgesproken in het laatste Art. van haar reglement en daarmee tevens te kennen gegeven, dat zij haar ideaal en recht niet loslaat: de strijd tot verkrijging daarvan niet opgeeft, maar noodgedwongen tijdelijk zich onderwerpt.

Dat deze kerk in de mening der Redactie van de Heral (zie boven aangehaald No.) „buiten kerkelijk verband staat“ — geen kerk-gemeenschap en verband met de Gereformeerde kerken van Nederland vraagt — en „het karakter van een zendingstation verkrijgt“, doet mij leed; te meer, omdat hare mening zoo hoog staat in mijne schatting. Doch is de Redactie ten dezen wel competent tot oordeelen? Heeft zij een onderzoek ingesteld bij de zendingcommissie der Gereformeerde kerken?

Heeft zij de officiële, publiek gemaakte, bescheiden in zake wel geraadpleegd? Dit diende, vóór een oordeel, vooral zulk een hard oordeel werd neêrgeschreven. Toch krijg ik den indruk, dat dit niet is geschied maar met eene echte „couranten-samenstellers-haast“ dit oordeel werd opgemaakt.

Hoe anders zou het mogelijk zijn geweest, dat de Redactie viel over de clause, dat wijziging van het reglement afhankelijk is van de goedkeuring van de Zendingcommissie der Christelijke Gereformeerde kerk? en daarop liet volgen: „Aangenomen nu al, dat hierna mede thans bedoeld is, de zendingcommissie van de Gereformeerde kerken, zoo rijst toch nog de vraag, of de Deputaten voor de zending voor zulk een opdracht door de Generale Synode wel gelast zijn of kunnen worden.“

Had de Redactie een oogenblik bedacht, dat in 1890 toen het bedoelde reglement werd samengesteld en ingediend, nog geen zendingcommissie van de Gereformeerde kerken bestond, dan had door haar niets „aangenomen“ behoeven te worden, maar was haar alles zekerheid geweest.

Voorwaarde van de Redactie zeker bij onderzoek wel te weten zijn gekomen, dat de Christelijke Gereformeerde kerk, gehoord den Minister Keuschenius, aan de kerk hier adviseerde een reglement in te dienen bij de Regering; dat daarop het genoemde reglement, aan de zendingcommissie der Christ. Geref. kerk ter examinaering toegezonden, door deze van A-Z werd goedgekeurd en eerst daarna der Regering is aangeboden.

Dit wetende, behoefde het voor de meer- vermelde Redactie geen vraag moet te zijn „of de Deputaten voor de zending voor zulk een opdracht door de Generale Synode wel gelast zijn of kunnen worden.“ Immers de ineen-smelting der Geref. kerken effecteert van meet af ook de zendingarbeid der (Christelijke) Gereformeerde kerk? Of is Batavia bij afzonderlijke, geheime actie daarvan uitgesloten? Dat de kerk hier vrucht is van dien arbeid wist toch de Redactie wel, behoorde zij althans te weten. Is daarom nu die kerk een „zendingstation“? En de noodlijdende kerken in Nederland dan, die van de zusterkerken steun ontvangen? Maar die staan in kerkverband? De Christelijke Gereformeerde kerk te Batavia ook, schoon op andere wijze. Raadpleging van de acten der voorlaatsten Synoden en de vroegere verslagen van de zendingcommissie der Christ. Geref. kerk zou voldoende zijn geweest om hiervan te overtuigen en de Heral te vrijwaren tegen ontzieting door de leugen: „Deze kerk staat dan ook buiten kerkverband.“

Ik zeg niet, dat de modus quo van dat kerkverband mijne sympathie heeft, maar te zeggen dat er in het geheel geen kerkverband bestaat is eenvoudig miskennen van de waarheid.

De Redactie schrijft van de kerk te Batavia: „Ze vraagt toch niet als kerk gemeenschap en verband met de Gereformeerde kerken van Nederland.“ Hoe weet de Redactie dat? Heeft zij het archief van de zendingcommissie der Christ. Geref. kerk daarop nagezien? Draagt zij kennis van mijne brieven o. a. die van 1888 blz. 25—30 — 1891 blz. 32?

Weet zij wel, dat de Christ. Geref. kerk te Batavia, nog niet eens officieel in kennis is gesteld met de ineen-smelting der Gereformeerde kerken in Nederland? Dat haar geen enkel stuk toegezonden, geen enkele vraag gedaan werd in betrekking tot die vereeniging? Wat ik einde van het vorige jaar ontving, n.m.l. officiële mededeeling van het voldongen feit, met als bijlage de Acta Synodi 1892, doet hier niets ter zake, als zijnde geheel privè; de kerk hier ontving niets. Toch zou zij o, zoo gaarne in nauw en zuiver verband staan met de Geref. kerken in Nederland en als dit niet tot stand komt, moet de oorzaak hiervan niet bij haar, maar elders gezocht.

Vreezende te veel plaatsruimte van de Heral ineen te vragen, zal ik het hierbij laten, hare Redactie mijnen dank betuigende voor de reeds verleende en tekenende als hare

Dw. Dr.

D. HUYJING.

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Veenvoudertal, L. G. Goris R. te Timmen. — St. Laurens Gapinge, S. Bosma te Wommels en Hilaard. — Bolnes, C. Stokette te Veere. — Brouwerhaven, G. Dalhuijsen te Heinkensand. — Muskegon (N-Am.), H. Beuker te Leden A. — Giesse-Nieuwkerk, J. Schoutel te Haarlem B. — Halleg, W. Beuker te De Lek. — Veld, H. L. Beuker te De Krim (gem. Gramsbuizen). — Kolm, J. P. te Geesteren en Gelselaar (bij Borkulo). — Maaglaas B. J. H. Feringa te Klondert. — Schoonlijke, A. den Hartogh te Nieuwland d. c. a.

AANGENOMEN: Hooft, F. Zantinge te Nieuwendam. BEDANKT: Gees c. a., T. Kramer, cand. te Oostwoud. — Scheemda, H. L. Beller te De Krim (gem. Gramsbuizen). — Meliskerke, F. Zantinge te Nieuwendam.

Nederlandsche Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Dreischor, J. van Loenen Marinet te Sandpoort c. a. — Beusichem, J. Busch Kelder te Ter Apel. — Oudenboom, J. van der Spek te Giesse-Nieuwkerk c. a. — Marsum (R.), P. Brumling te Knipke (Beneden). — Oostervierum, A. E. van Eerde J. R. te Lutjewierum en Rlen. — Elkerzee, Z. J. Reijers H. C. Hzn. te Vroomshoop. — Werkhoven, P. A. J. Noordink te Blauwkapel — Dreischor (Zee), J. van Loenen Marinet te Sandpoort. — Haaswaal, Th. G. C. Rappard te Op en Neder Andel. — Delfshaven, J. Hoogstraal te Wageningen. — Soest, E. Sijberda te Hindeloopen. — Beusichem, J. Busch Keizer te Ter Apel. — Oisterwijk, J. C. Tersteeg te Bergen op Zoom. — Drogendam, J. Heringa te Sebaldsburg c. a. — Luten aan de Deidensvaart, Chr. Broekhuizen te Doeveren en Gendren (N-Br).

AANGENOMEN: Lichtenvoorde, A. Buijning Dams te Po. te Vries.

BEDANKT: Handewijk, H. van Selms te Kralingen. — Hollands, H. J. Heijne te Dordrecht. — Oudepöle, Saazum en Brautem, Th. Cramer van Baunghagen te Veendam. — Zuppen en Schiedam, A. J. A. Vermeer te Meppel. — Schippluden, C. Diehl te Heiligerberg. — Elburg, J. J. C. van Toornenhergen te Kamerik. — Blad, D. J. C. Hellinga te Hoenderloo. — Hasselt, A. ten Haar te Polbroek c. a. — Horsten, W. H. van Heuven te Mirind. — Katwijk aan den Rijn, G. Boersma te Hoorn, bij Hardenberg. — Wittenburg, G. Timmer te Nieuwpoort.

Herst. Evang. Luth. Kerk.

BEDANKT: Mademblik, H. van Griethuizen te Eekhuizen.

Advertentien.

Te Koop gevraagd:

1 Exempl. DERN, Koraalboek der Psalmen. Aanbieding aan den Boekhandelaar JAN HAAN, Groningen.

P. VAN EIJK.

FIRMA JOHANNES KRAMER & Co.,

Dam 15-17, Amsterdam.

Kopen en verkoopen EFFECTEN, vreemde COUPONS enz. Wisselen Gouden, Zilveren MUNTEN en vreemde Banknoten. Sluiten PROLONGATIEN en BELEENINGEN. Nemen gelden a DEPOSITO met rentevergoeding van 1/2 pCt. onder de prolongatiekoers. Bedragen tot en met Duizend Gulden worden op vertoon terugbetaald.

Heden werd verzonden PROSPECTUS van:

Een jaar op reis in dienst der Zending,

DOOR

F. LION CACHET,

Predikant te Rotterdam.

Dit werk versijnt in 10 afleveringen, elk van 48 bladzijden. 't Bevat het verhaal van des Schrijvers reis over Java, door Egypte en het Heilige Land. 60 platen, afbeeldingen van door den Schrijver bezochte plaatsen en voorstellingen van zeden en gewoonten, zullen het werk illustreeren. Het boek komt in den loop van dit jaar gereed.

De prijs wordt in geen geval hooger dan f 4.50. Het PROSPECTUS (dat 10 platen bevat) is bij alle Boekhandelaren voorhanden, en wordt op aanvraag franco toegezonden door den Uitgever.

Amsterdam.

J. A. WORMSER.

Bij HÖVEKER & ZOON, te Amsterdam, verscheen:

REVOLUTIE en EVANGELIE.

EEN ZANG AAN HET EINDE DER 19de EEUW.

DOOR

J. A. WORMSER.

Prijs f 0.10.

Een emeritus Predikant der Gereformeerde Kerk, eenigen vrijen tijd beschikbaar hebbende, zag zich gaarne met VERTAALWERK uit de Franche, Engelsche of Duitse talen belast.

Brieven onder letter B., Boekhandelaar G. LOS, Liden.

MEYLINK & PIERON,

Rozengracht 10-12, Amsterdam.

Fabrikanten van Ledikanten

voor Gestichten, Pensionnats enz., in alle vormen.

EENIG ADRES VAN

Gestampte Ledikanten

GOLDSCHMEDING'S

PIANO- en Orgelhandel,

Warmoesstraat 141, Amsterdam,

bleidt steeds de meest uitgebreide sortering Instrumenten en zendt direct op aanvraag Catalogi, Prijslijsten en Conditiën.

DIRECTE INVOER. LAGE PRIJZEN.

Uitgaven van J. A. WORMSER, te Amsterdam.

Werken van Dr. A. KUYPER.

De drie Formulieren van Eenigheid, voor kerkelijk en huiselijk gebruik, benevens het Kort Begrip der Christelijke Religie, uitgegeven door de Predikanten C. A. RENIER en B. VAN SCHELVEN. Achtste Vijfdeusend. Prijs gecantonneerd f 0.40; 25 ex. f 9.50; 50 ex. f 18.—. In rood linnen stempelband f 0.90. Dezelfde uitgave met wit papier voor handteekeningen f 1.25.

Calvinisme en Revisie.

(Reest verschenen in The Presbyterian and Reformed Review, Juli 1891).

Prijs f 0.50.

Scolastica.

Het geheim van echte studie. 2de druk. Prijs f 0.40.

„Is er aan de publieke Universiteit ten onzen plaats voor eene Faculteit der Theologie?“

REFERAAT voor de meeting, gehouden ter gelegenheid van de tiende jaarvergadering der Vereeniging voor Hooger Onderwijs op Gereformeerden Grondslag.

Prijs f 0.50.

„Sion door recht verlost.“

TIJDEDE. Prijs f 0.50.

Tweeërlei Vaderland.

Prijs f 0.50.

MARANATHA.

REDE tot inleiding van de DEPUTATEN-VERGADERING, gehouden te Utrecht op 12 Mei 1891.

Prijs f 0.25.

Bij getallen ter verspreiding tot vermindering prijs.

HET SOCIALE VRAAGSTUK

en de Christelijke Religie.

REDE tot opening van het SOCIAAL CONGRES, den 9den November 1891.

Prijs f 1.—.

Handenarbeid.

Overdruk (ter verspreiding) uit „De Standaard“. Prijs f 0.10; 25 ex. f 2.—; 50 ex. f 5.—; 100 ex. f 8.—.

Door omstandigheden ter overname aangeboden een zaak in

Tabak, Sigaren en Kruidenierswaren, op een goeden Stand. Aan hetzelfde adres een PIJPGEL te koop.

Adres met fr. brieven lett. Z., bij den Boekh. J. M. BREDEE te Rotterdam.

Te Koop gevraagd:

De Bijbelverklaring van HENRY en STACKHOUSEN. Aanbiedingen met prijsopgaaf te zenden aan het Bureau van de Standaard, onder lett. E. K.

f 95. HARMONIUM f 95.

Te koop wegens plaatsgebrek.

11 Registers en Knierverzet. 2 spel. Prachtige Mahonie kast (Pianino model) en lustres in goeden staat. Te bevrigen bij M. SPIERING, Boogjes, Dordrecht.

Nette leerlingen kunnen op zeer voordeelige voorwaarden geplaatst worden alsmede eenige verveerde gratis.

Dames Wollen Costumes,

maakloon van af f 4, Katoenen Costumes van af f 2.50, Dames Wollen Huisjaponnen van af f 1.75, Katoenen Huisjaponnen van af f 1.25, eenvoudige Prinsessejaponnen 90 Ct., Dienstbodenjaponnen in één dag netjes afgewerkt 80 Ct. en Rouwgoed, desnoods in 4 uren, aangezien in de Beerenstraat No. 11, met 3 coupes, 14 maalters en 10 trapnaaimachines gewerkt wordt.

Ons uit Gebod nie zelve geno de Heere: beide zijn beide het Zeer wel soverre in over alle g teekent to opperste zeg beschikking soen als va achen gewo bewuste cre tweede oom men gewo lecht over van souve dam te bes ten zin tot dat zeker 700 volkon er alleen a ander niet derden al over zijn g En eerst 1 nietigen k gansch vol eigenaar ov en dood o eigenaar h moeten hel ten opzich daad wordt

UITGAVE van HÖVEKER & ZOON, TE AMSTERDAM:

GEDICHTEN

VAN

J. A. WORMSER.

Prijs f 1.25. In stempelband f 1.90.

Vrije Universiteit.

Vanwege het Bureau is het vriendelijk verzoek van HH. Correspondenten, Agenten der Vereeniging gericht om ten spoedigste, en in elk geval vóór 31 dezer een complete opgave te zenden van alle veranderingen, verbeteringen en vermeeringen, welke op de lijst van leden en begunstigers, die achter het verslag komt, moeten worden aangebracht. De tijd nadert weer met rasche schreden dat het verslag gereed gemaakt moet worden. Hierbij ging tevens de ernstige opwekking, om nog nieuwe contribuanten te zoeken, wier namen dan tevens konden worden geboekt.

Ik vertrouw, dat al onze vrienden gaarne aan dit verzoek zullen voldoen.

Met dank aan den Heere mag weer melding worden gemaakt van het welzijn van twee examens. De heeren F. A. van der Heyden en K. Troost mochten worden bevorderd tot candidaat in de H. Godgeleerdheid. De Heere, die tot hertoe hen kennelijk ondersteunde bij hunne studien, moge ook verder hun leidsman zijn en bovenal hen meer en meer bekwaam en heiligen tot het treffelijk en tevens hoog gewichtig ambt van Bedienaar van Zijn Woord, tot zegen voor hun eigen hart en voor de Kerk van Christus!

W. HOVY.

In dank ontvangen: Voor de Vereeniging:

Aan contributiën: door den heer A. M. Hoogendijk Ez. te Nieuwerkerk aan den IJssel f 74.50; door Dr. J. Sasse te Nieuweveen: uit Aarlanderveen f 16, uit Achtthoven f 1, uit Nieuweveen f 20.50, uit Noorden f 3, uit Zevenhoven f 23.50, uit Kromme Wijdrecht f 9, samen f 73; door Dr. R. van Giffen te Hemelum f 31; door den heer A. van der Valk te Vlaardingen (2de storting) f 50; aan collecten: van de Gereformeerde kerk te Ridderkerk f 2.881/2; van idem te Zuid-Beijerland f 8.221/2; Aan schenkingen: door Ds. Meijering, te Sexbierum, gevonden in het kerkesakje f 3.50; door den heer A. M. Hoogendijk te Nieuwerkerk a/d. IJ., van A. B. f 2.50; door den heer W. Hovy, van H. f 2.50.

Voor het Stadeltoelen:

Bij Prof. Dr. A. H. de Hartog ingekomen: door Ds. C. J. v. B. te E. uit de catechisatiebus f 15.